

ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՓՕԼԻԹԻԳԻՅԵՅԷ ՏԱԽԲ ԱՍԶԷԹԱ ՏԸՐ

2 1 1 8 1 1 .

ԻՍԹԱՆՊՈԼ. ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 4. 1877.

٦^(١). 36

Ի՛նչ Թէ՛նայի՛նի՛ պողանա՛լը բի՛նէ՛ր տի՛ր: — Ե՛նէ՛ր շէ՛խ
Թէ՛նրիւսէ՛ Ետի՛կ է՛լի՛ օսա՛նը Թու՛նընը՛: — Փրուսիս
մէ՛ք Թէ՛կլէ՛րի: — Թա՛րուս: — Ատի՛ եօ՛լլար իւրէ՛ր ինտէ՛
ի շէ՛նէ՛նէ՛ք արապա՛լար: — Աղը՛զ: — Պա՛լըք Ետի՛րտէ՛
մէ՛ք Թէ՛կլ իմ՛ծ ինանը: — Այն՛ձն ապա՛ս մէ՛ս րէ՛րէ՛ն ապիշ
պի՛ր իմ՛ծ ինան: — Փո՛լի Թի՛ղի հա՛մա տի՛ր: — Մա՛լի է՛
վէ՛ Թա՛ննարի՛է:

ԱԱԼԱՀՐԵ վարլըզընը ինքեաք տէն-
չէր, հէմ պիրտէն ղլյաստե իւհալէր
դապուլ էտիպ ծնլարա իպատէթ է-
տէնլէր հալկլէ մէգըլւը թէնպիհի
պօղարար: Քէզալիք Հագդ Ալլահը
թանըլըպ աա ծնու աաիլ վէ մուգատ-
տէս վէ բահման ու բահիմ պիր Ալլահ
տէյիւ ճանուալիլաէն սէվմէյէնլէր, վէ
ինպէթ մէնպաի տէյիւ ծնա թէվէք-
ըլլւ էթմէյէնլէր վէ քէնտիլէրին հա-
գիգի փատիլահը տէյիւ ծնա իթաաթ
էթմէյէնլէր պու էմիլ պօղմուշ օլուր

յարր:

Պիր շէյէ Ալլահաւան զիյաւտէ ըրա-
յէթ հաէնէր, պիր յիմնէյի Ալլահ-
աւան զիյաւտէ սէյլէնէր, սալը նէսնէ-
լէրի Ալլահըն լաթֆուրտան տահա-
զիյաւտէ միւթէպէր աստ հաէնէր
վէ Ալլահըն իրաւէթ ինաէն իսէ պաշ-
դա պիր նիլամ ու գանունա մութ
ալանլար իւր թէնպիհի պօլմուշ
չուրպար :

Իճեալի սէրվէթի հէր շէյէ թէրճի
էաէնէլէր, պու տիւննտնըն ուէֆահա
լթընտան հէր շէյաէն զիյաաէ լէզզէ
տուչանլար, վէ նիհայէթ քէնառիլէ
րինի քիւլլիյէն տիւննալի սէնաաթ
լարա, իլմէ վէ թալիմէ հասրիլէ օն
լարա Ալլահաան զիյաաէ իզզէթ վ
րիայէթ էաէնէլէր իւր թէնպիհի պ
ղանլարտան աաա օլունմալարը կէ
րէք տիր :

2.

Քրիստոսու ասեմէլէի իսլահ էթմար
 իշխն տիւնեայա կէլալիինի պէյ
 էթմար խաի: Ֆիլհադիդու ծնուն մո
 ըստը իլահիտի ընսանլարը կէլմ
 վաղթըն էֆքերարը պաթըլէսինտ
 լսէլատ էթմէք, վէ տիւնեատա իսլ
 հսթըր էսասիյէ իճըտ էթմէքտէն
 պարէթ իտի: Քրիստոս տիւնեայ
 կէլալիյի վադըթ Եհհուտի ճէմատ
 պըր չօք պաթըլ էֆքերարլար դապո
 էթմար իտի, վէ Եհհուտի մըլլէ
 մէզըլիւր էֆքերարլարը էճատաընտ
 մըրտա ալմըջ իթիդատընտա օլտո
 դոնտան ծնարա նագարր իհթիդա

Լիլէ պապար իտի : Պապ պաթըլ Էֆ-
 քերարար եալընը պապը Էհհմիյէթ-
 սիդ այլն ու ատէթլէքտէն իպարէթ
 օլմայըպ, Էսասի իմանլարընա տալը
 ու թէհսիք Էթմիշլէր իտի : Յիսուս
 ծնարա քէնտի ըվպայէթլէրի սէպէ-
 պլիլէ Սլլահնէ հմրինի իպլթալ Էթմիշ
 օլտուգլարընը , վէ Սլլահա լիսանէն
 հիւրմէթ Էտիպ գապլլէրինին ծնտան
 վէք ուղադ օլտուգլանու, վէ Էհտաա
 արընըն ըվպայէթ վէ այլն ու ատէթ
 լէրինի իհրա Էթմէյէ զայրէթ.քէշ ի-
 քէն շէրթաթըն տաշա մուհլմմ օլտն
 շէյլէրինի , Էանի հադգանիյէթ վէ
 մէրհամէթ վէ իմանը թէքը Էթմիշ
 օլտուգլարընը պէյան էյլէտի : Հալ
 պէօյլէ իքէն Յիսուս հէ եապար, Օլ
 պաթըլ Էֆքերարարը Էսքի օլտուգլա-
 րը իչիւն հիւրմէթ իլէ հըֆիլ օլտն-
 մադա շայան սայտը մը, Ումում միլ-
 լէթ ծնարըր դապուլ Էթմիշ օլտուգլա-
 իչիւն քէնտիսի տաթի գապուլ Էթմի
 մի, Էհհուալիլէր Էն մուգատաէս շէյ-
 լէր հադգընաա պիւր թադըմ Էֆքերա-
 րը պաթըլլէտէ պուլունտուգլարը ի-
 չիւն Յիսուս օլ Էֆքերարա մախարի-
 ֆէթ Էթմէտի մի, Էհալի օլ Էֆքերա-
 րա չօդ հիւրմէթ Էթմէքտէ օլտուգլա-
 իչիւն Յիսուս տաթի ծնարտան իզմա-
 ղը այն Էթմի մի, Օլ Էֆքերարարը հէր
 հէ գատար Էսքի իտիլէր իսէ տէ, Էի-
 հէ Յիսուս ծնարըն հիչ պիլինի դա-
 պուլ Էթմէտի. ծնար Էհալի թարա-
 ֆընտան հէր հէ գատար հիւրմէթլէ
 հըֆիլ օլտնմադաա իտիլէր իսէ տէ
 Էինէ Յիսուս ծնարըն պիլինէ ըուլ
 իիդա կէօթէրմէտի, Էհհուալի ճէմա-
 աթընըն քերաֆֆէի եանլըլըդլարըն
 ըէտա Էթմի, սնարըն քերաֆֆէսինի
 թադպլի Էթմի, քերաֆֆէսինի տաթի
 Էասընտան մահվ ու իդալէ Էթմէյ
 չալըշտը, Էհհուալիլէրին Էհտատաան
 դալմա քերաֆֆէի ըվպայէթլէրինի
 վէ պաշ քերահիլէրլէ քերաթլպլէրին
 թալիմաթընը սուրէթի պիդարադա
 հէտէ թէֆթիլ Էտիպ ծնարըր հադի
 դաթ մէհէնքինէ վուրտու, վէ հէ
 հէ գուսուր վէ եանլըլըդ կէօրտի
 իսէ ըէտա Էթմի, Քրիստոս Էսքի վա
 գըթլարա հիւրմէթէն Մալտէսին եա
 լիօտ վէյդամպլէրլէրին էյամընտ
 տիւնեպա կէլմիտիլի իչիւն թէհսիւ
 Էթմէտի, Էալընը Էսքի օլտուգլա
 իչիւն Էհտատընըն թալիմաթընա վ
 այլն ու ատէթլէրինէ իզհարը հիւ
 մէթ վէ ըվպայէթ Էթմէտի, Յիլհադ
 դա Քրիստոս վադթը մաղիյէ հադար
 հադարէթլէ տաթի պադմատը , ա
 ճադ վադթը մաղիյի զէմանը մի

թագապէլ իշխան պիր մուգատտիմէի
 խապը սոյաւր իտի : Վազթիը մաղլիյի
 տիգդաթիէ թէֆթի իշ էյլէտի, վէ օւ
 վազըթմտա ճարի օլան եանլըլըզլարը
 հազիգաթմ տէյիւ գապուլ էթմէյիպ
 պիլաքս օնլարը իսլահ էթմէյէ չա-
 րպար :

Պաշտօն մատակարարող օլտուղու կիս-
պլի պու մատակարարող տախի Գրիգորյան-
սուն էօրնէյինէ իմթիսալ էթմէլիյիլ, էճոտաթմըլն թալիսալ ռ էֆրեա-
րնըն տօղրու եախօտ հանլըլ օլտու-
ղանու տիգ-գաթ իլէ թէֆթիլ վէ
թահգիգ էթմէալիքէ օնլարը դա-
պուլ էթմէմէլիյիլ, էճոտաթմըլ նէ
գաթար տիւրայէթլի վէ թիյաթըլ
աէմէլ տախի օլտալար, եինէ խաթա-
տան սալիմ օլմայան ինսան իտիլէր,
պինաէն ալէյհ պիգ օնլարըն հէր թա-
լիմաթ ու էֆրեաթընը խաթատան միւ-
նէզգէհ օլման Ալլահնէն էվամիլի կիսլի
գապուլ էթմէմէլիլ, էճոտաթմըլ հէր
նէ գաթար միւթթալի առէմէլ օլ-
տալար, եինէ կիւնահա միւպլի էլա ին-
սան օլտուղլարընտան խաթա վէ գէ-
լալէթէ տիւլար օլմալարը ինթիմալ-
աէն իտի, Պաղը ճիհէթաէն էճոտ-
աթմըլըն հագիգաթը թէֆթիլ էթ-
մէյէ պիլոտէն զիյաթէ ֆուրսաթը վար-
իտի, լաթին տիկէր ճիհէթաէն պիլ
հագիգաթը օնլարտան տահա էյի
սուրէթաէ թէֆթիլ էաէպիլիլիլ,
չիւնքի օնլարըն թէճրիւպէլէրինտէն
իտիթիատէ էաէրիլ, ինսանլարըն
քէսպ էյլէտիլի մալիւմաթ իւզէրինէ
հէր ասրտա եէնի եէնի շէյլէր զամմ
օլունուր, հէր պիլ նէսլ քէնաթ թէ-
հարրիյաթը իլէ եէնի եէնի հագի-
գաթլար մէյտանա չըգարըր, եախօտ
ղաթէն մալիւմ օլման հագիգաթլարը
տահա զիյաթէ թաֆսիլ վէ թէվլի
էաէր:

Ելէի առեմէն անճաղ էճատալաւ
ըննն էօյրէթաիքէրի շէյլէրի սըզ
թութարարաւ, միւսթադպէլաէ թէ
լադգի օլմալ : Ելէի առեմէն էճ
առաւարըննն թարիդէրինաէն առ
տիշարը չըգմաղարաւ, տաիմա ծնլա
ընն պուլանտուգլարը եանլըչըդլար
առ պուլանաճադլար վէ ծնլարը
էթաիքէրի խաթալարա տիշար օլա
ճադլար : Ինսանլարըն թալիմաթ
տալիմա ալ չօդ գուսուրլու տուր
էօյլէ իտէ գուսուրլու օլան շէյլէ
ֆարիլէթ տէյիւ գապուլ մա էտէ
լիմ, Եախոտ կէշմիշ վաղթըն գուսու
րլու շէյլէրի իլէ խօշնուտ օլուպ, եա
լըչըդլարը իլին տալի ճիւղի շէ
լէր տիւր տէյերէք ծնլարաւան սարֆ

նազար մը էթմէլիյիդ, Թէրադզի էտէ-
պիլմէք իշխն հէր գուսուրտան պէ-
րի օլմադա վէ միւմիւրիսի մէրթէպէ
հազիդաթմա քեամիլ օլմադա սոյ
ու զոյրէթ էթմէլիյիդ, Կէշմիշ վա-
ղըթմա հազիդաթէք պուլունտու-
ղու կիպի եանլըլըդլար տաթիս պու-
լունուր, իմաի օլ եանլըլըդլար նի-
շին վաղթը հաղըրտա տաթիս դապուլ
օլունուրնլար, Եանլըլըդլար չօդ ա-
սլըրտա հազիդաթ տէյիւ դապուլ
օլունտուր իսէտէ, հազիդաթ օլ-
մադլար, իմաի պիդ էսքի եանլըլ-
ըդլարը արայըպ մէյտանա չըգարմա-
լը, վէ օնլարը մուզիբը շէյլէր պիլէ-
րէք ըէտա էթմէլիյիդ, Օնլըրն նէ-
թիճէլէրի, քէօթիւ օլտուղունտան
քէնտիմիլի օնլըրտան պիւթիւն պիւ-
թիւնէ ազատ էթմէյէ չալըշմալըդ:
Ուլում ու ֆիւնուսն հէր շիւպէ-
սինտէ, պէլտի վէ սիյատի վէ քիլի-
սէճէ հէր նէվստաթ ու թանգիմաթ-
տա իսլահաթ իճրատընա սոյ ու զոյ-
րէթ էթմէլիյիդ, Ալլահ հէր նէ հա-
զիդաթ պէյան էթմիշ իսէ սաֆի վէ
խալիս հազիդաթ օլուպ, օնտա սալա
գուսուր պուլունմաղ, լաքին ինտան-
լարըն մէզիբիւր հազիդաթա վէրմիշ
օլտուղլարը մանա վէ թէֆսիւր եան-
լըլ օլապիւր, Ալլահ թարաֆընտան
վէրիլմիշ թանգիմաթ էյի էստա իւզէ-
րինտէ միւլէսսէս տիլէր, լաքին պիդ
թէֆիթիշ էթմէլիյիդ քի օլ թանգիմաթ
իպլիտա թէէսիս օլունտուղլարը հալ-
տէ դաւմը մը տըրլար, Ալլահ թա-
րաֆընտան պէյան օլունան հազիդա-
թա նէ գատար զիյատէ էհէմիլլէթ
վէրիւրէք, օլ հազիդաթը ինտանլա-
րըն եանլըլըդլարընտան տրի սաղլա-
մադ իշին օլ գատար զիյատէ սոյ
ու զոյրէթ էթմէլիյիդ:

ՓՐՈՒՍԻԱ. ՄԷՔԹԷՊԼԷՐԻ

Չօգտե՛լիս տե՛նիլի՛լէ տիւր քի, պուն-
տան պէ՛լ ո՛չնէ՛ ազտե՛մ վուգու պուլուն
ձրանսա վէ փրուսիա մուհարէպէսինտէ
փրուսիալլարըն ձրանպըլարա զալէպէ
էթմէսինէ պաշլը սէպէպ, փրուսիա ասա-
քիրինին ձրանսըզ սաքէրինտէն զէյատէ
թէրպլէշէլի վէ մալլումաթլը օլմասը խոխ
էմրի թալիւ փրուսիատա ումումի վէ
մէճպուրի տիր: Ատի մէքթէպլէրտէ թէր-
պլէյէ կէօրմէմիշ օլան պիր փրուսիալը փէք
նատիր պուլունուր, չիւնքի մէմալիքի
մէզպուրէտէ հէր չօճուգ մէքթէպէ կիթ-
մէյէ նիզամէն մէճպուր աուր: Օլլունու
եալիօտ զըզընը մէքթէպէ կէօնտէրմէյէն
վալիտէյն ճէգաի նազտի վէրմէյէ հիւքմ
օլունուր, վէ պիր տէֆա ճէգաի նազտի
վէրտիքտէն սօնկրա եինէ էվլատընը մէք-

թէպէտ կէօնտէրմէյն վալտէյն իքի դաթ ճէգաի նազաի վերիւր, պազէն տախի մահ- պէսէ իլգա օլունուր :

Պիւթիւն փրուսիտաա հէր շէհրտէ վէ հէր քէօյտէ առի մէքթէպլէր պուլունմա- լը ալըր, վէ պու մէքթէպլէրին մէսարիֆի շէհրին վէ քէօյտէն հէպիսի թարաֆընտան թէպլէյն օլունուր : Պիւր առիմ նէ դատար ֆազիր օլաա, երինէ էվլաուընը մէքթէպլէ կէօնտէրմէյն մէսալուր տուր : Առի մէք- թէպլէ կիտէն հէր շօճուգ հաֆթատա եր- մի փարա թէպլէյն էթմէլի տիր, լաքին շօճուգըն վալիտէյնի պու ճիւղի մէպլալը վերմէյնէ մուգթէտիր օմաալը հալտէ շօճուգ մէճճանէն մէքթէպլէ դապուլ օ- լունուր :

Քէօյ մէքթէպլէրինտէ վէ շէհր մէքթէպ- լէրինտէ թալիմ օլունան մէվատա ֆարգ- լը ալըրաա : Քէօյ մէքթէպլէրինտէ շայիր- տան Ալմանճա եազը, դրաաթ, ճօլրա- ֆիա, թարիսի վէ իլմի լազալմըն տօրթ հասաի դալտէլէրինէ էօյրէնիր, շէհր մէք- թէպլէրինտէ իսէ շայիրտան Լաթինճէ եազը, իլմի լազալմաա տախի տօրթ դալտէլէրտէն մատա քիւսուրաթ վէ էր- պաաի միւթէնասիպէ գալտիտինի թահ- սիլ էտէրլէր :

Չօճուգլար անճադ առի մէքթէպլէրէ կիթմէյն պօրճուր տուրլար, վէ ծնարը ալի մէքթէպլէրէ կէօնտէրմէյն վալտէյն- նին իրաաթիթինէ մէնուր տուր : Փրուսի- տաաքի մէքթէպլէր օնալիւր նէվ տիր, վէ հէփիսին մէսարիֆի տէվլէթ եալտա է- հալի թարաֆընտան թէպլէյն օլունուր : Էն առի մէքթէպլէր եօգարաա զիքր օ- լունան մէքթէպլէր տիր : Իքինճի տէրէ- ճէտէ օլան մէքթէպլէրէ մէքթէպլի ըիւլ- տիյն տէնիլիպ, պուլարաա շայիրտան առի մէքթէպլէրտէ թահսիլ էթտիյնի իքմալ էտէր : Իւլինճիւ տէրէճէտէ օլան մէքթէպլէրէ մէքթէպլի սանաի տէնիլիպ, պուլարաա շօճուգլար էճնէպի լիտանլար, ֆիւնուըն դարիֆէ վէ իւլուըն միւթէաա- տիրտէ թահսիլ էտէրլէր : Խօճալար եէ- թիլտիրմէյն մալսաա օլան մէքթէպլէր պիր տէրէճէ տահա եիւքսէք տիր, վէ էրքէք վէ գըզ շօճուգլարտան իլէրտէ պուլունանլար պու մէքթէպլէրտէ խօճա- լըգ ուսուլէնի թահսիլ էտէրլէր : Պալատէ մէքթէպլէր մէքթէպլէրտէն մատա գօլճէլը, էնվաի սէնաաթ, մէսէլա միմարլըգ, մա- տէնճիլը, զիրաաթ վէ պալթարլըգ մէք- թէպլէրի, նիհայէթ տարէլ ֆիւնուընլար վար ալըր :

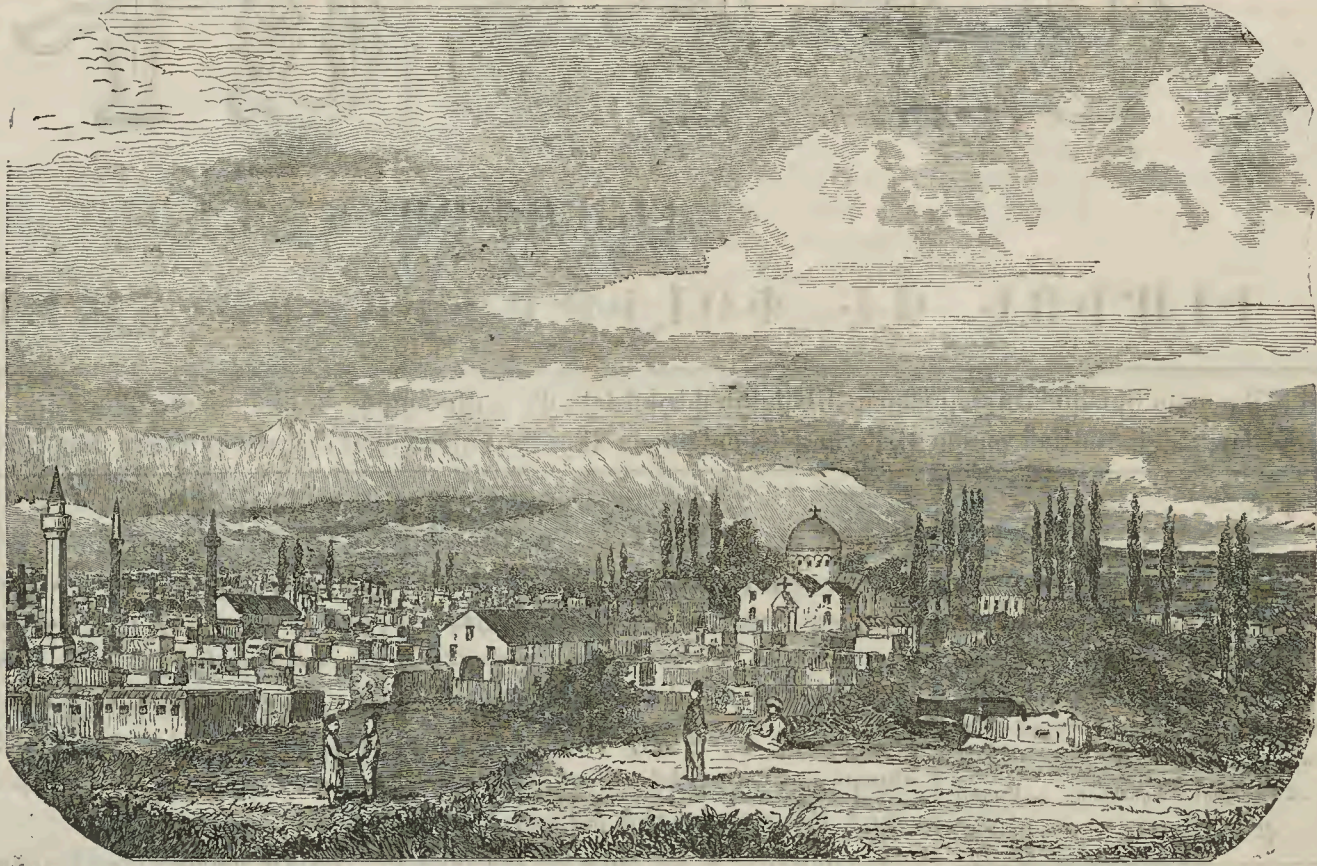
Խօճալար վէ միւտէրրիլէր մէմուրինի տէվլէթտէն սայըլը մէարիֆի ումուլիյն նազըրըն թահթը նազարէթիտէ պու- լունուրաա : Փրուսիտաա խօճալարա վէ- ըրլէն իւճրէթ չօգ տէյիլ տիր : Պէրլինտէ խօճալարա վէրլէն էն եիւքսէք մաալ ելըտա 120 լիրա տըր, դըզ մէքթէպլէրին- տէ տիքիլ խօճալարըն վէրլէն մաալ իսէ սէնէտէ անճադ 10 լիրա տըր : Փա- գաթ փրուսիտաա ուճուգլըգ օլունուըն- տան կէլինմէք գօլայ տըր :

Փրուսիտաա մէվճուտ օլան առի մէք- թէպլէրին սայըլը ճէման 28,000, վէ օն- արաա թահսիլի իլմ էտէն շայիրտանըն սայըլը 3,000,000 գատար տըր :

ԲՕՊԻԹ ԳՕԼԷՃ

Իշուր մէքթէպլին պու սէնէլիք միւտ- տէթի ալաֆր. սեպ. 18տէ պալայաճադ : Նիւլամը սուրէթտէ թահսիլի իւլում ու ֆիւնուըն էթմէք արգուսուընտա պուլու- նանլարա պու մէքթէպլ հէր նէվ սուհու- լէթ պիլալ էտէր :

Մուֆաաալ մալիւմաթ ալմադ իշին Ղալաթաա Մր. Հանսըն վէ գումիանա- սընա եալտա մէքթէպլին նազըրը ճօրճ Վօլալընա միւրաճաաթ էթմէք լազըմ տըր :

ԲԱՐՍՈՒՍ

ԹԱՐՍՈՒՍ

Պօղոս ընտուըն վաթանը օլան թար- սուս շէհրի Գրիսթիյանլար նազարընտա տախիմ միւթէպլի պիր շէհր տիր : Պօղոս ընտուըն քէնաթինի թարսուս օլունուըն- նու իֆթիլար իլէ գիքր էտէր (Ամ. բուս. ԻԱ. 39) : Թէվարիլի աթիգա տախի կէօ- թէրլի քի ընտուըն պու խուսուսաա իֆ- թիլար էթմէսի հազըլ խաի թարսու- սուն դատիմ շէհրէրտէն պիրի օլմաալ պի իլթիպալ ալըր : Էսքի ըրվայէթլէրէ նազարէն, շէհրի մէգալուր Սրաադը նամ իլաճըն օղլու Պրեսէս ինչա էթմիլ տիր : Ասուր հիւքմուարը Սարգանաադ թարիլի Իսաաան 820 սէնէ գատար էվ- վէլ թարսուս շէհրին թէվսի վէ թէվէլի էթտիլ Սարգանաադըն վէֆաթը Նիւ- ուէտէ վուգու պուլունուըն ըրվայէթ օ- լունուըն իսէ տէ, միւմիլէյնի թարսուս ճիւլարընտա վէֆաթ էթմիլ վէ օրաաա տէֆն օլունուըն օլմաալ տահա զիյաա տէ միւլէթմէլ տիր : Ասսիլիալըն խա- լէֆլէրի օլան Մատիլըն հինի սալթա- նաթընտա Դանիլէ փէյլաալէր թարսու- տա վէֆաթ էթտի տէյիլ զանն օլու- նուըն ֆէյլաալէրի միւլարիլէյնի մէգա- լը հալա թարսուսաա ճամիյն թահսիլ օ- լունուըն օլան էսքի պիր քիլիսէ տէրու- նիտէ կէօթէրլիմէքտէ, Միւսլիմանլար թարաֆընտան տախի զայէթլէ միւլէթէ- ընթ թէթթուրաաաա տըր :

Պօղոս նամ մէշուր ֆրանսըլ միւլէլիֆ, Գիլիգիտաա դայէթ էսքի վազըլլարտա թարսուս եալտա թարլը նամը իլէ Ագ տէնիլ գըլըսընտա մէշուր պիր մէմէքթէ վար խալիլի պէյաա էտէր : Միւմիլէյն- հին պու իֆաաթսի Մէգալիլին ԽԸ. 7 այէթլին իգալ վէ Եսայի փէյլաալէրին ԻԳ. 10 այէթլի միւլէլիլինճէ Տիւրսո շէհրի էհալիսինի թարսուսաա կէլիլ օլունու- ղունու թաաաթ էտէր : Իհթիլում տըր քի թարսուսաա աշաղը Սիւրիա սէվա- հիլինէ աօղլու սէյր ու սէֆէր էտէն պիր չօգ թիւճճար կէմիլընի պուլունուըն օլ- ճիւլարտա տէնիլ էօլճուլըգ գօլայ ի- տի, պինաէն ալէյն Յօլման փէյլաալէ- ըն իսիմանաաաթի թարսուսաա իսէ Գիլիգիտաաքի թարսուս ֆիւրար էթմիլ օլմաալ տահա զիյաա միւլէպրինի սը- հաթ տըր :

Էսքի վազըլլարտա թարսուսաա զու- հուր էտէն ալիմ վուգուաթ շէհրի մէգ- քիւրլէն մէվէլի էհէմիլէթինտէն նէշէթ էթմիլ տիր : Շիմոի օլունուըն կիլի էվա- իլտէ տախի զարպտան Սիւրիա իլէ Իրան

միւլիլիլինէ կիթմէք իշին Տօրս տաղ- լարընէն էն պէյիլը կէլիլինտէն սաալա գօլայ եօլ եօգ խաի : Թարսուս մէգքիւր կէլիլտէ նազիր պիր շէհր օլունուընտան Եուհան վէ Լիւտիա վէ Ասուր վէ Իրան վէ Մատի վէ Սիւրեանի վէ Արաալ միւ- լէթլէրի արաաընտա թարսուս օլմաաընտա վուգու պուլան պիր չօգ միւլէպրէպլէրէ մէյաաա օլունու Պու միւլէպրէպլէր թաղ- ըրիլէն 3,000 սէնէ զարֆընտա վուգու պուլալ, չօգլունուընտան նալի ծնարը միւլէթաաաթին պիլէ գիքր էթմէյն վազ- թըմըլ միւսաաաթ էթմէյն : Էսքի վազըլլ- լարաա պիրու ծնիւլ հիւքմուար թար- սուսաա եալտա ճիւլարընտա վէֆաթ էթմիլէր : Գրիսթիյանլարտան իրթիտաա էթմիլ օլան Եուլիանոս խիլէրաթօրու մէգալը օրաաա կէօթէրլիմէքտէ տիր : Թարսուս չօգ տէֆա պալատէ մէգքիւր միլէթլէրին թահթը դապլթընա կէլիպ եազմա վէ իհրադ, վէ պաաթէհու միւլէթ- տէնտէն ինչա օլունուըն տուր : Շիմոիլի թարսուս էսքի թարսուսաա վիլաանէլիլ խիլէրլինտէ ինչա օլունուըն տուր : Շիմոի օրաաա Եհնի պիր պինա ինչա էթմէք ի- թէյնէն առիմ գէմիլի պիր ալըն դազ- տըրալընտա, էքսէրլայա էսքի պիր մա- պէտին եալտա սէրայըն եալտա համա- մէն խարապալարընտան քէնալ պինաալ իշին լազըմ օլունուըն գատար Եօնու- մու վէ իշինմիլ թալ պուլապլիլիլ : Թար- սուս էհալիլի շիմոի 15,000 գատար տըր : Շէհրին տար վէ էյրի պիլիլիլ էսքի սօ- գազարըն Եհնիտէն թէրթիլ ու թէվ- սի օլունուընտա, վէ Պայպիտ դալէսի տէնիլէն դալէնիլ թալարը իլէ գալաը- ըրմարը եալտալապաաա տըր :

Թարսուս շէհրի էվալիտէ ուլում ու ֆիւնուըն ճիւլէթլէն տալիլ մէշուր խաի : Իսթրապօ նամ էսքի Եուհան միւլէլիլին դալիլինէ նազարէն շէհրի մէգալարտէ հէր նէվ մէքթէպլէր վար խաի, հաթիա իլմի հիւքմիլ վէ ֆիլինի քիթապլէթ ճիւլէթլէն թարսուս մէքթէպլէրի Աթինա վէ Իսքէն- տէրլէյն մէքթէպլէրինի մաֆէվէլիտէ խալիլ : Միւլէլիլի մէգալուր իլմի հիւք- մէթ վէ քիթապլէթտէ մալիլ օլան պիր թաղըմ թարսուսաալարըն հաաթիլինի զիքր, վէ պուլարտան պալըլարը Բօմա խիլէրաթօրընտան միւլալիլի եալտա տօթիլարը օլունուընտա վէ Բօմա շէհրի թարսուսաա ալիլիլիլ իլէ տօլու խալիլինի պիլյան էտէր : Պօղոս ընտուըն տախի թար- սուս մէքթէպլէրինտէ չօգ շէյ թահսիլ էթմիլ տէյիլ մի խաի : Բէսուլ Աթինաաա իլմի հիւքմէթ իւլգըրինէ մուպահաալէր տինիլտիլինտէ քէնալ վաթանը օլան

Թարսուս խաթընա կէթիլմէլ մի խաի : Բիւլայէթ նազարէն թարսուս էհալի- սինտէ էսքիտէն պիրու թէաաաալ Եօլ իլմի : Շէհրի մէգքիւրլին հիւքմի մէվէլի վէ ուլում վէ թիւարէթճէ մալիլ օլունու- ղու սուհուլէթի սէպլէպլիլ միւլէթլիլի միլէթլէրտէն վէ մէվէլիլիլտէն օրաաա տալիլա չօգ առիմ պուլունուըն, վէ պու- լար Եհնիլիլիլի իլէ տին խուսուսուընտա սէրպէթճէ մուպահաալ էտէրէք, հալիլ- լէ Եֆէքարընը թէպլիլ ու թաաիլ էտէրլէր խաի : Թարսուսաա հէր տին ու մէվէլիլտէն առիմ պուլունուըն խալիլին շու խալաթըմը վար տըր քի, էսքի վազ- թըն սայրի ճիւլէ իւլալարը վէ փութ- լարըն թաալիլիլի պիւթիլ Եալտա փարա փարա շէհրին էսքի վիլաանէլ- ըրնտէ Եալտա դազըլաա արաալարտա պուլունուըն տուր : Էհալիլինի նէ ալապաա օլունուըն իսէ «Գիլիգիտաալար տօ- լույա վէք կիւճ սէյիլ» մէմէլինտէ միւլաալը քէնալի սանալըր :

Թարսուս վէ պիւթիլ Գիլիգիտաա էյա- լէթի Գրիսթիյանլարը Երքէն դապուլ էթ- տի իսէ տէ, միւրալը գէման իլէ թար- սուս քիլիլիլիլի պուլունուըն տինաալըր- տա կէվէթիլիլ, վէ զէլալէթէ կէթիլ- րէն պաղը պիլթը Եֆէքար վէ պլինիլ դապուլ էյիլալիլ : «Մէյթ Ուլալ» տէ- նիլին իսիլիլիլի սէրապէլիլիլի գէմանըն- տա Արաալար սէլ կիլիլ Գիլիգիտաա տօ- քիլալիլիլ, վէ 973 սէնէսինտէն վաթթը հազըլ տէլին տիլարը մէգալուրէ հիւքմ էտէրլէր Միւլալիլիլիլ տըր : Թարսու- սուն 15,000 սէքէնէսինտէն սէքիլտէ ի- շիլ Միւլալիլիլիլ, տօրթթէ պիրի Եուհէյ- ըր, պալի դալանլար իսէ էրմէնի, Բում, Փրօթէպլիլիլ վէ Գաթիլը տիր :

Դանիլէ փէյլաալէրին մէգալը պալա- տէքի թաալիլիլիլ սօլ թարաֆըն թա ու- ճունտա, արգաաա, հիւքմիլ գօնաղը- նա եազըն օլան ճամիլալ կէօթէրլիլիլ : Թարսուսաա էն պէյիլը ճամիլի թաալիլ- ըն էօն թարաֆընտա տըր : Գուպալիլի պէյիլը պինա էրմէնի քիլիլիլիլ տիր : տահա էօնէ տօղլու միւլալէտէ օլունուըն քիլիլիլ իսէ Բում քիլիլիլիլ տիր : Փրօթէպ- թիլիլիլիլ իսիլաթիլիլիլ սալ թա- րաֆաա աղաճարըն արաաընտա կէթիլ- նիլ : Թարսուսաաքի Փրօթէպլիլիլ ճէ- մաալը հէնուըն ալ իսէ տէ, քէնալի գուարէթլէրինէ կէթիլ քիլիլիլ վէ մէք- թէպլէր իշին ճէօմիլաալ իսէ էթմէք- տէ տիր : Բիւալը Պօղոսաա աօղլուըն շէհրտէ ինճիլի վալ էթմէք, իշին Ի- քինճի պիր Պօղոս զուհուր էթմ սէ խաի :

Ե. ԳԱՐԱ ԳՐԻԳՈՐ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ
 Լիւթայ, օգոստ., 1877

